

Zorlu Dönemeçler 2 B8 1B E

— conı · 04 Nisan 2013

B. ALZHEİMER

Son defa gittiğimiz Şarköy seyahatinde, bazı anormal davranışları olmuştu. Bu gibi davranışlar, Kadıköy'e geldiğimiz günlerde de sürüyordu. Bu sebeple GATA, ya götürüp göstermeyi düşünüyordum. Temmuz ayının sonunda Salı pazarına gitmiştik. Beraber dolaşırken, Yasemin'den biraz uzaklaşmış olduğumu fark ettim, Baktım etrafına bakıyordu. Anlaşılan beni arıyordu. Ona doğru giderek, "Geldim işte"dedim. 'sen de kimsin'demez mi? Şaşırdım, kaldım. İkna edinceye kadar bayağı zorluk çektim. Artık şüphem kalmamıştı. Hastaneye götürmeliydim.

GATA'da Emekli üst subaylar için B Kliniği vardı, Oraya telefon ederek randevu aldım. Öğleden sonraları faaliyet gösteriyordu. Kayıt işlerini yapan hemşireye durumu anlatınca, Nöroloji doktoruna havale etti. İkinci sıradaydık. Hava çok sıcaktı. Doktor da biraz gecikmişti. Eşim, sıkıldı ve söylenmeye başladı. Oradan ayrılmak istiyordu. Zorlukla oturttum.

Nihayet doktor geldi, Birinci sıradaki hasta girdi. Bir müddet sonra da çıktı, Sıra bize gelmişti. Doktor, eşime "hangi gündeyiz, hangi aydayız vs. " sorular sordu. Hiç birine doğru dürüst cevap veremedi. Yardım ister gibi, Benim yüzüme bakıyordu. Ve nihayet "Albay daha iyi bilir' deyiverdi. Daha sonra, doktor denge hareketleri yaptırdı. Düzgün yürütmeye çalıştı vs.

Nihayet teşhisini koymuştu. "Alzheimer" dedi. Nedense, bu kelimeyi ilk defa duyuyordum. Doktor'a sordum. Eskiden bu hastalığa bunama deniyormuş. Doktora göre, bu ifade de yanlışmış. Bu hastalığı, Alman bilgini Alzheimer keşfetmiş ve onun ismiyle anılır olmuş. Ve doktor , konuşmasını şöyle sürdürdü. "Biraz geç kalmışsınız, Eşiniz, çocukluk ve gençlik yıllarını daha iyi hatırlayacak, son zamanlarını ise unutacak. Bir piramit düşünün, Tabanı daha geniş, yukarıya çıktıkça daralıyor. Bunun gibi, piramidin tabanı, çocukluk ve gençlik yıllarını, tepe tarafı ise son zamanları gösterecek. Yani, hatırlaması, piramit şeklinde olacak. Ben size üç çeşit ilaç yazacağım, bunları muntazam olarak alsın, kontrol etmem hem de rapor çıkartmam gerekiyor. Bu sebeple bir ay sonrası için hemşire randevu versin."Dedi.

Reçetenin kayıt işlemini yaptırırken, doktor hakkında da bilgi almıştım. Doktor yedek subaylığını yapan, Başer Bilgili isminde bir teğmendi. Fakat nöroloji uzmanıydı.

İlaçları eczaneden aldıktan sonra, Prospektüslerini okudum. Anladığım kadarıyla pek fayda sağlayacak değillerdi. Yan etkileri çoktu.

Bilgisayar'da Amerikan Alzheimer derneğini buldum. İnsan beyninde, hastalığın nasıl bir değişim sonrası meydana çıktığını, beynin hangi bölgelerinin etkilendiğini video şeklinde gösteriyordu. Ayrıca, risk Faktörlerini de belirtiyordu. Bu durumda, Amerikan Alzheimer derneğine de üye oldum ki gelişmelerden haberdar olabileyim. İnternette Edindiğim bilgiye göre:

C. İLK BELİRTİLERİ-(early stage)

Hastalığın ilk belirtileri, - (aile içi hariç)-doktor muayenesi veya sağlık testleri sırasında, bulunuyor. Hastanın bazı şeyleri hatırlaması sorularak ve düşünce koordinasyonu kontrol edilerek tesbit ediliyor..

Hastalık genellikle 65 ve üstü yaşlardaki, kadın ve erkeklerde görülüyor. Ama çocukluk ve gençlik yıllarında, aile içindeyken dikkat edilirse, % 30-%50 anlaşılıyor kalbin her atışında, kanın %20-25 i arter damarlar vasıtasıyla beyne ulaşıyor. Eğer çok düşünen bir insansanız, oksijenin % 50 sini beyin kullanıyor. Bir de arter damarlardan başka, beynin tamamını besleyen (Whole Vessel Network) damar ağı bulunuyor.

Beynin 'Cortex' denen bölgeleri var ki bunlar: His etme--İşaret ve Ses algılama- - Koku algılama-- Plan ve problemleri çözme, düşünceleri toplama-- Hatırlama ve depolama-İstek içi hareketleri kontrol etme--İstek dışı hareketler-- Sağ ve Sol Beyin Sinir Sistemi.şeklinde bölgelere ayrılıyor.

D. RİSK FAKTÖRLERİ

Genel olarak, bilim adamları, sebebini tam bilmeseler de, beyin hücrelerinde, bazen çocukluktan itibaren, bozulma olduğunu bulmuşlar.

-YAŞ: Bilinen en büyük unsur. 65- 85 yaş riski hemen, hemen %50 ye ulaşıyor.

-AİLE TARİHİ: Ailede, baba, ana, kız ve erkek kardeşlerde böyle bir hastalık(Çevre veya genetik de olabilir) görülürse, hastalığın gelişmesi mümkün.

-GENETİK:

Bu husus ikiye ayrılıyor:

-Çocukluktan itibaren hastalığın geliştiği bulunmuş ama, Bilim adamları tam olarak emin değillermiş. Bu tiplere APOE-e4 diyorlar.Ayrıca, APOE-e2,APOE-e3, Bunlar, öyle bir mavi noktali proteinlermiş ki kollesterolü, kan basıncıyla beyne taşıyorlar. Her ailede APOE denen madde bireylerde var olmakla beraber, bunlar hastalıklıysa, bireylerde de hastalık oluşmaktaymış.. Yine de araştırmacılar bu konuda tam emin değillermiş!

-bazı bilim adamlarına göre: bu genetik tipi, hastalığa doğrudan sebep olmaktadır. Buna, Ailevi Alzheimer hastalığı Geni denilmektedir.

Böyle ailelerin Dünyada nadir (birkaç yüz adetle sınırlı)olduğu tahmin edilmektedir.

-DİĞERLERİ:

-Yaşla ve genetikle ilgili olmasa bile, bazı risk faktörleri var ki bunlar da Alzheimer'e sebep olmaktadır.

-Başta yaralanma,

-Baş ile kâlp arasındaki damar bağlantısında bazı aksaklıklar,

-Yaştan kaynaklanan bazı sağlık sorunları.

YİNE EDİNDİĞİM BİLGİYE GÖRE:

Alzheimer hastalığı, değişken ve öldürücüdür. Halen Amerika'da 5.3 milyon hasta olduğu tahmin edilmektedir.

Beyin hücrelerinde harabiyet günlük hayatı etkiliyor, %70-%80 hatırlama kaybına sebep oluyor.

Genellikle iyileşme yok. İlaçsız ve ilaçlı tedavi şekilleri genellikle hastaya biraz fayda sağlıyor.

E. HASTA BAKIMI (Care Giver)

En uygunu, aile içinde bakımdır.

-Hijyen(Temizlik)

Diş fırçalamak, tarak kullanmak, banyo, tuvalet, yeme, içme ve giyinmede temizliğe ihtiyaçları olmakla beraber bunları hastalar, kendileri yapamayabilirler..

Ancak bu gibi yardımlardan hastanın hoşnut kalamayacağı durumlar da olabilir. Bazen, Karşı koymaları da mümkündür. Bazen yukarıdaki temizlik işlerinin yapmış oldukları zehabına da kapılabilirler.

-Giyinme:

Nasıl giyineceklerini unutabilirler. Bazen kıyafetlerini değiştirme ihtiyacı duymayabilir ve toplum içine ev kıyafetleriyle çıkabilirler. Kıyafetleri düzenlemek, temiz ve basit kıyafetler edinmesini sağlamak aileye düşebilir.

-Yemek yeme:

Bazı hastalar, devamlı yemek yemek ister. Bazıları ise az yemek yer. Yemekleri, devamlı zevk alacağı cinslerinden yapmak gerekebilir. Yemek yerken, gerektiği kadar zaman verilmelidir. Yemek yerken, etrafta dikkatini çekecek şeyler bulundurmamak gerekir.. Hastalığın ileri safhalarında, yemek yedirmek durumunda kalabilirsiniz.

-Günlük Etkinlikler:

Sevdiği insanlarla bir arada bulundurmaya çalışın. Hoş görülü ve sabırlı davranın. Sevgiyle yaklaşın, güvenlerini kazanın.

-Emniyet:

İlk devrelerde ihtiyaç duymasa bile ileri devrelerde banyo yaparken, evde ve dışarıda yürürken hastalar, yardıma ihtiyaç duyabilirler. Mümkün olduğu kadar, bağımsızlığını zedelemeyen, hemen müdahale edebileceğiniz bir mesafede bulunun. Mümkün olduğu kadar tehlike yaratabilecek gibi eşyaları ortadan kaldırın. Kayıp düşmemesi için, kauçuk altlı ayakkabılar tercih edin.vs. Banyo yapmasını teşvik etmekle beraber, giysi ve havlularını hazır bulundurun. Zorlamadan, yumuşak dille, ikna ederek banyo yaptırın. Banyo içinin ve suyunun sıcaklığını kontrol edin. Banyo yaparken hastanın tutunacağı yerler sağlayın. Mutfakta ise, elektrik çarpmasına, gaz kaçağına, yangınlara karşı tedbir alın. Yalnız dışarı çıkıp kaybolmaması için kapıları kapalı tutun. Diğer kapıların da anahtarını saklayın.